

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Факультет інноваційних технологій харчування,
ресторанно-готельного та туристичного бізнесу

**ІНТЕГРАЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ
НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ
ГОСТИННОСТІ**

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
*III Всеукраїнської міжвузівської наукової конференції
студентів та аспірантів*

13-14 листопада 2013 р.

Одеса
Фенікс
2013

УДК 640.41:349.9: 316,4
ББК 65.432

Керівництво оргкомітету:

Голова:

Єгоров Б. В. — д. т. н., професор, ректор Одеської національної академії харчових технологій;

Заступник голови:

Капельяц Л. В. — д. т. н., професор, проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків;

Дідух Н. А. — д. т. н., професор, директор Навчально-наукового технологічного інституту харчової промисловості імені М. В. Ломоносова;

Дишкантюк О. В. — к. т. н., доцент, декан факультету інноваційних технологій харчування, ресторанно-готельного і туристичного бізнесу;

Тележенко Л. М. — д. т. н., професор, завідувач кафедри технології ресторанного та оздоровчого харчування;

Саркісян Г. О. — к. т. н., заступник декана факультету інноваційних технологій харчування, ресторанно-готельного і туристичного бізнесу.

Редакційна колегія:

Дишкантюк О. В. — к. т. н., доцент, декан факультету інноваційних технологій харчування, ресторанно-готельного і туристичного бізнесу (головний редактор);

Новічкова Т. П. — к. т. н., доцент кафедри ресторанно-готельної справи і туризму;

Федосова К. С. — к. т. н., доцент кафедри ресторанно-готельної справи і туризму;

Саламатіна С. Є. — к. т. н., доцент кафедри ресторанно-готельної справи і туризму;

Олійник В. Д. — к. геогр. н., доцент кафедри ресторанно-готельної справи і туризму;

Салавеліс А. Д. — к. т. н., доцент кафедри технології ресторанного та оздоровчого харчування;

Мутузова В. О. — інженер I категорії Науково-дослідного інституту Одеської національної академії харчових технологій.

За зміст наукових праць та достовірність наведених фактологічних і статистичних матеріалів відповідальність несуть автори.

ISBN 978-966-438-750-4

© Одеська національна академія харчових технологій, 2013
© Оформлення ПП «Фенікс», 2013

ГОТЕЛЬНА ТА РЕСТОРАННА ІНДУСТРІЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Оксана Рудик

*ОКР спеціаліст, спеціальність «Готельна і ресторанна справа»,
науковий керівник — канд. екон. наук, ст. викладач А. М. Іванов,
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса*

ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙ В СФЕРІ ПОСЛУГ

В сучасних умовах економіка України зорієнтована на підвищення конкурентоспроможності. Надзвичайно важливого значення набуває активізація інноваційної діяльності, оскільки без цього неможливим є здійснення прогресивних структурних зрушень у країні, суттєве оновлення реального сектору й забезпечення сталого соціально-економічного розвитку держави. У наш час нововведення охоплюють усі сфери людської діяльності, радикально впливають на процеси господарювання, змінюють соціально-економічні відносини у суспільстві. Неперервні і постійні інновації стають необхідною та природною формою існування будь-якої фірми, забезпечують їй конкурентоспроможність і виживання на ринку.

Метою роботи є визначення особливостей інноваційної діяльності у сфері послуг та вибору першочергової інновації у сфері готельно-ресторанного господарства.

Однією із головних і позачергових інновацій, поряд із модернізацією підприємств, — слід вважати залучення на кожному етапі виробництва послуг у всіх структурах і підрозділах кваліфікованих, молодих перспективних управлінців (менеджерів), так як нове покоління менеджерів націлене на удосконалення та покращення особистого рівня знань та навиків. Здатність до швидкого засвоєння та переробки інформації, закордонний досвід роботи, численні тренінги, семінари практики роблять молодих спеціалістів більш обізнаними для роботи в сфері готельно-ресторанного господарства. Фахівці мають новий сучасний прогресивний погляд на проблеми та на шляхи їх вирішення. Нове покоління менеджерів вже не пам'ятає закони планової економіки і здатне використовувати і впроваджувати у виробництво послуг нові системи управління, а також

Список використаних джерел

1. Кино снятое в Крыму [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://crif.in.ua/C/Спортлото-82>

2. Кляп М.П. Сучасні різновиди туризму [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/1593110643569/turizm/kitoviy_turizm#881

3. Найпопулярнішим в Британії став тур по місцях Гаррі Поттера [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.korrespondent.net/showbiz/cinema/1508748>

4. Хачидзе Л. Отдых в Крыму: какие фильмы снимали на полуострове [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://travel.tochka.net/8314-otdykh-v-krymu-kakie-filmy-snimali-na-poluostrove/>

Наталія Качан

З курсу, напрям підготовки «Готельно-ресторанна справа», науковий керівник – канд. геогр. наук, ас. С. Г. Ярьоменко

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ САНАТОРНО-КУРОРТНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Україна має найбільші й найрізноманітніші в Центральній Європі запаси ресурсів для розвитку санаторно-курортного лікування, хоча їх використання не можна назвати ефективним. Недоліки санаторно-курортної справи, які заважають у просуванні на ринок національної санаторно-курортної пропозиції, полягають перш за все у застарілій матеріально-технічній базі, яка не відповідає вимогам часу, недостатності фінансування державних закладів та низькій конкурентоспроможності готельно-курортних підприємств, скорочення кількості підприємств та персоналу.

Курортний комплекс України представлений величезними запасами різноманітних природних лікувальних ресурсів, мережею санаторно-оздоровчих закладів і резервом досвідченого кадрового потенціалу. Природні курортно-рекреаційні комплекси українського узбережжя Чорного і Азовського морів, Карпатського регіону, Полісся та інших районів України мають велике регіональне національне і міжнародне значення як для системи масового оздоровлення населення України, так і зарубіжних країн, для стабілізації

економіки і соціально-економічному прогресу, інтеграції України у світову економічну систему.

В Україні виділяють 11 курортів державного значення (Євпаторія, Саки, Трускавець, Моршин, Бердянськ, Куяльник, Одеська група курортів, курорти Південного берега Криму, Феодосія, Планерське, Курортне). До курортів республіканського значення віднесено Березовські мінеральні води Харьковської області, Верховина та Синяк Закарпатської області, Ворзель та Конча-Заспа Київської області, Кирилівка Запорізької області, Любине Великий та Немирів Львівської області, Миргород Полтавської області, Слов'янськ та Святогірськ Донецької області, Сатанів Хмельницької області, Мельник Вінницької області.

За часів незалежності України до курортів було віднесено 260 населених пунктів.

Сприятливий клімат на всій території України дозволяє широко використовувати кліматотерапію як один із методів лікування і профілактики багатьох хвороб. Клімат широко і з успіхом використовують на будь-якому курорті як основний лікувальний чи оздоровчий чинник. Найсприятливіші умови протягом усього року мають Південний берег Криму, Закарпатська, Кримські і Карпатські гори. Особливим лікувально-оздоровчим природним лікувальним ресурсом є унікальний мікроклімат печер та шахт (Слов'янські та Солотвинські соляні шахти).

В Україні наявні також значні запаси гідромінеральних ресурсів. На 70 курортах відкрито 442 санаторно-курортні установи, які в лікувально-оздоровчому процесі використовують природні лікувальні ресурси, зокрема мінеральні води та лікувальні грязі. Але цими лікувальними закладами поки що освоєно лише 8% експлуатаційних запасів мінеральних вод.

Аналіз розвитку сільського зеленого туризму за останні роки свідчить про збільшення осіб, що надають послуги сільського зеленого туризму, поліпшується якість сервісу, зростає кількість додаткових послуг. Прикладом цього є збільшення кількості садиб сільського зеленого туризму у Донецькій, Вінницькій, Івано-Франківській, Закарпатській областях.

Через важке економічне становище, що склалося в Україні, зросла захворюваність на туберкульоз; поширилась бронхолегенева і серцево-судинна патологія. У такій ситуації санаторно-курортне лікування необхідно не тільки зберігати, а й розвивати. Було створено систему спеціалізованих санаторіїв. У загальному

вигляді їх структура виглядає наступним чином: санаторії для лікування хворих із захворюваннями серцево-судинної системи - 22%; травної - 20%; нервової - 17%; дихальної - 16%, органів руху - 17%; нирок і сечовивідних шляхів - 6,5%; із захворюваннями жіночих статевих органів - 4,5%; шкіри - 0,2%.

Розвиток санаторно-курортної системи України неможливий через недосконалість податкового законодавства і прорахунки у фінансовій політиці держави. Якщо протягом усіх років існування цієї системи вона була дотаційною, то тепер у бюджеті не тільки не передбачаються подібні асигнування, але й у виплаті податків вона прирівнюється до промислових підприємств. Такі умови не тільки приводять до неправомірного подорожчання санаторно-курортних послуг, але і знижують можливості їхнього повного завантаження, а значить, збільшують збитки галузі.

Щоб зміцнити цю статтю доходів слід перш за все налагодити транспортне обслуговування, забезпечити туристам дах над головою (турбази, кемпінги, палаткові містечка чи просто місце для палаток і вогнищ), прийнятне за якістю та ціною харчування, екскурсійне обслуговування і, звичайно, широку, кваліфіковану рекламу природних та історико-культурних пам'яток.

Також варто розвивати просування на ринок, особливо в сучасних умовах досить високої конкуренції. Наразі на рекламу виділяється не більше 1-3% від загального бюджету, тобто фактично її немає. В той час як, наприклад, фітнес-центри витрачають на рекламу 7-10% від продаж, фармацевтичний ринок — 15%, а при виході нового препарату цей відсоток збільшується до 25.

Слід зазначити, що важливе значення займають питання екології, збереження і примноження природних ресурсів країни, бережливе ставлення до живої природи та історико-культурної спадщини.

За період з 1995р. по 2011р. кількість санаторіїв та пансіонатів з лікуванням зменшилася. Якщо у 1995 налічувалося 489 санаторіїв та 199 пансіонати з лікуванням, то сьогодні це 453 і 167 відповідно. Але при цьому кількість оздоровлених зростає: у 1995р. у санаторіях та пансіонатах з лікуванням було оздоровлено 1223 та 236 тис. чол. відповідно, а у 2011р. — 1278 тис. чол. у санаторіях та 338 тис. чол. у пансіонатах з лікуванням.

Для споживачів санаторно-курортного продукту найбільш стримуючим фактором є завищені ціни. Можливо зростання вартості санаторно-курортних путівок є вимогами часу, однак мала б

покращуватися і якість надання послуг в таких закладах. Поки що підвищення цін призводить до зменшення завантаженості санаторіїв (в середньому 18-20% на рік), але в більшості не впливає на покращення матеріально-технічної бази або удосконалення якості надання послуг.

Важливою проблемою є забезпечення курортного комплексу розвинутою інфраструктурою, яка б відповідала світовим стандартам, сприяла підвищенню його конкурентоспроможності. Її розвиток потребує вирішення територіально-функціональних, соціально-економічних, екологічних проблем і завдань.

Крім того, розвиток рекреаційної галузі має сприяти підвищенню зайнятості населення, дасть роботу багатьом людям там, де іншої роботи практично і немає через відсутність промислового виробництва в тих регіонах, де існують природоохоронні заклади чи заповідники.

У зв'язку з цим необхідно створити Державний комітет по керуванню курортами України. Така структура взяла б на себе функції розробки і реалізації єдиної загальнодержавної програми розвитку курортної справи і координацію діяльності в цій сфері всіх зацікавлених міністерств і відомств. Це дозволить створити організаційні умови для акумуляції, розподілу і контролю за використанням матеріально-фінансових ресурсів, пов'язаних із реалізацією заходів щодо підвищення ефективності роботи курортного комплексу України.

Отже, в Україні фактично склалося рекреаційне господарство як сукупність підприємств, установ і організацій, що здійснюють рекреаційну діяльність, але його розвиток стримується поряд з економічними чинниками відсутністю необхідного законодавства, яке регулює господарські та екологічні відносини в цій сфері і враховує їх особливості.

Суть проблеми розвитку рекреаційного господарства України полягає в тому, що теперішній стан господарських та екологічних правовідносин у сфері рекреації призводить до руйнації рекреаційної інфраструктури країни, зниження обсягів виробництва рекреаційних послуг, значного підвищення їх вартості, обмеження можливості отримання таких послуг для населення, втрати рекреаційного потенціалу об'єктів навколишнього середовища.

Список використаної літератури

1. Іванух Р., Жученко В. Стратегічні проблеми розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України // Економіка України. – 2008. – №1.
2. Інформація “Про стан реалізації державної політики в туристичній та курортно-рекреаційній галузях у 2005 році - III кварталі 2006 р.” // Матеріали Комітету Верховної Ради з питань сім’ї, молодіжної політики, спорту та туризму. - 2006. - С. 127.
3. Забалдіна Ю.Б. Економічна діагностика та прогнозування розвитку регіонального ринку туристичних послуг: Дис... канд. екон.наук: 08.10.01 / Федерація професійних спілок України; Інститут туризму. – К., 2005. – 224 арк.
4. Ми просто не знаємо одне одного / Урядовий кур’єр. – 23 серпня 2008. – № 156.
5. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посібник. – К.: Знання, 2004. – 654 с.
6. Санаторно-курортне лікування, організований відпочинок та туризм в Україні. Статистичний бюлетень / Відповід. за випуск І. В. Калачова. – К.: Державний комітет статистики, 2011. – 91 с.
7. Ткаченко Л.В. Маркетинг послуг: Підручник / Л.В.Ткаченко. - Дніпропетровськ: ДУЕП, 2002. - 192 с.
8. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 312 с.

Оксана Рудык, Лилия Качмар

*ОКУ спеціаліст, спеціальність «Отельное и ресторанное дело»,
научний керівитель – к. т. н., ас. Н. А. Коваленко,
Одеськая национальная академия пищевых технологий, г. Одесса*

МАРКЕТИНГОВЫЙ АНАЛИЗ КУРОРТА «ТРУСКАВЕЦ». РАЗРАБОТКА МЕРОПРИЯТИЙ ПО ПРОДВИЖЕНИЮ

Санаторно-курортный комплекс Украины - это огромные запасы разнообразных природных лечебных ресурсов, сеть санаторно-оздоровительных учреждений, значительный резерв опытного кадрового потенциала. Есть все предпосылки к активному развитию, а в перспективе возможность занять ведущую позицию на рынке Европы в сегменте рекреации.

Принятый в 2000-м году Закон Украины «О курортах» - определил правовые, организационные, экономические и социальные основы развития курортов в Украине. Закон направлен на обеспечение поддержки и развития существующих объектов хозяйствования. Для организации деятельности курортов следует использовать специально определенные природные территории, имеющие природные оздоровительные и лечебные ресурсы. Согласно Закону Украины «О курортах», к природным лечебным ресурсам относятся: минеральные воды, пелонды и озокерит, рапа лиманов и озер, морская вода, природные, объекты в комплексе с благоприятными для лечения климатическими условиями.

Несмотря на очевидные предпосылки к развитию санаторно-курортного дела, такие как: проверенная временем медицинская модель, природные ресурсы, материально-техническая база, высокий интерес потребителя к профилактической медицине, высокий уровень людей с хроническими заболеваниями, санаторно-курортное хозяйство переживает кризис, за 20 лет количество действующих санаториев сократилось с 7.4 тысяч до 2.1 тысяч. Ежегодно с рынка уходят около 10% объектов. Причиной такого парадокса можно считать жесткую конкуренцию и нестабильность современного рынка, которые непосредственно касаются системы рекреации и восстановительного лечения, в условиях курортов и требуют принятия оперативных организационных решений, которые позволили бы быстро адаптироваться к растущим запросам рынка. Для принятия таких решений необходима максимально полная и оперативная информация, базирующаяся на современных информационных технологиях. В условиях прошлых лет санаторий не надо было рекламировать, так как спрос и так превышал предложение. Но в условиях рыночной экономики маркетинг просто необходим объекту хозяйствования.

В ходе работе рассмотрены маркетинговые типы действия для продвижения курорта, на примере одной из ведущих здравниц Украины - курорта Трускавец.

Курорт Трускавец - один из наиболее известных бальнеологических курортов на Украине. В городе-курорте Трускавец лечение и отдых может предоставляться одновременно 15 тысячам людей, а за год город посещают почти 200 тысяч туристов со всей Украины, а также из России, Беларуси, Германии и других стран. Трускавец сегодня - это открытие все новых и новых пансионатов, санаториев, гостиниц. Бурными темпами развиваются

ТУРИСТИЧНА ІНДУСТРІЯ:
ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ

<i>Марія Щепакіна</i> ПРОМЫШЛЕННЫЙ ТУРИЗМ В УКРАИНЕ	129
<i>Олена Побережна, Маргарита Пуховаць</i> МАРКУВАННЯ ТУРИСТИЧНИХ ШЛЯХІВ У САМОДІЯЛЬНОМУ ТУРИЗМІ	132
<i>Анастасія Олійник, Катерина Опанасюк</i> ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КІНОТУРИЗМУ ЯК ЗАСОБУ ПРОСУВАННЯ ТУРИСТСЬКИХ ДЕСТИНАЦІЙ	134
<i>Наталія Качан</i> ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ САНАТОРНО-КУРОРТНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	138
<i>Оксана Рудык, Лилія Качмар</i> МАРКЕТИНГОВИЙ АНАЛІЗ КУРОРТА «ТРУСКАВЕЦ». РАЗРАБОТКА МЕРОПРИЯТІЙ ПО ПРОДВИЖЕНІЮ	142
<i>Аня Андрощук, Валерія Ліпкан, Надія Федорова</i> ФУНКЦІОНУВАННЯ САНАТОРНО-КУРОРТНОГО ГОСПОДАРСТВА ОДЕСЬКОЇ ТА ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ У 2011-2012 РОКАХ	145
<i>Виолетта Фишер, Виталий Мезенцев</i> АКТУАЛЬНЫЕ ЗАДАЧИ РАЗВИТИЯ ЛЕЧЕБНО-ОЗДОРОВИТЕЛЬНОГО ТУРИЗМА В УКРАИНЕ	149
<i>А. Владимирова, В. Михайлова</i> ЗНАЧЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ В ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	152
<i>Аня Андрощук</i> ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ РЕКРЕАЦИОННОЙ И КУРОРТНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В УКРАИНЕ	156

Інтеграційні та інноваційні напрямки розвитку індустрії гостинності : зб. тез доп. III Всеукр. міжвуз. наук. конф. студ. та аспір. (13-14 листопада 2013 р., м. Одеса) / за заг. ред. проф. Б. В. Єгорова – О. : Фенікс, 2013. – 164 с.

Рос., укр. та англ. мовами.
ISBN 978-966-438-750-4

Збірник містить матеріали наукових досліджень розглянутих на III Всеукраїнській міжвузівській науковій конференції студентів та аспірантів, що була проведена на базі факультету інноваційних технологій харчування, ресторанно-готельного і туристичного бізнесу Одеської національної академії харчових технологій. Дослідження учасників стосувались багатьох актуальних проблем сучасної індустрії гостинності та туризму.

Робочі мови конференції: українська, російська, англійська.
Матеріали доповідей та повідомлень видані у авторській редакції.

УДК 640.41:349,9: 316,4
ББК 65.432